

Magdalena STAWICKA*
Marian MOTYCZKA

INWESTYCJE NATO W POLSCE REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU NSIP

Wprowadzenie

NATO (*North Atlantic Treaty Organization*), czyli Organizacja Paktu Północno-atlantycznego powstała 4 kwietnia 1949 roku, a jej nadrzędnym celem miała być obrona militarna przed atakiem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Aktualnie organizacja zrzesza 26 krajów członkowskich, w tym od 1999 roku również i Polskę.

Głównym celem Sojuszu jest zagwarantowanie - środkami politycznymi i militarnymi - wolności i bezpieczeństwa wszystkim państwom członkowskim. Do osiągnięcia tego celu NATO wykonuje podstawowe zadania w zakresie bezpieczeństwa; tj:

- zapewnia fundament trwałego bezpieczeństwa w Europie, opartego na rozwoju instytucji demokratycznych i pokojowym rozwiązywaniu konfliktów;
- zapewnia środki odstraszania i obrony przed jakąkolwiek formą ataku na terytorium każdego państwa członkowskiego;
- rozwija bezpieczeństwo międzynarodowe poprzez stałą i aktywną współpracę ze wszystkimi państwami partnerskimi należącymi do programu *Partnerstwo dla Pokoju (PdP)* oraz Euroatlantyckiej Rady Partnerstwa;
- wysyła swoje misje wojskowe do państw, na terytorium których toczy się konflikt zbrojny, celem zażegnania tego konfliktu.

W ramach struktur NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa realizowany jest program NSIP (*NATO Security Investment Programme*), czyli Program Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa. Program stworzono w celu zapewnienia wspólnego finansowania projektów inwestycyjnych dla potrzeb misji. Realizowane przedsięwzięcia związane są z rozbudową, modernizacją i remontami infrastruktury wojskowej Sojuszników. W ramach pomocy finansowej zmodernizowane lub wybudowane od nowa mają być: lotniska, infrastruktura telekomunikacyjna, składnice materiałów pędnych i smarów, rurociągi paliwowe, radarowe urządzenia ostrzegawcze i nawigacyjne, a także in-

* dr Magdalena STAWICKA, mgr Marian MOTYCZKA – Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych

stalacje portowe. Ponadto środki pozyskiwane winny być wykorzystywane do udoskonalania systemów dowodzenia i kontroli. NSIP uważany jest za jedno z najważniejszych osiągnięć NATO i symbol efektywnego podziału ról, ryzyka i odpowiedzialności państw członkowskich Sojuszu w ramach wspólnej obrony obszaru północnoatlantyckiego¹.

Celem artykułu jest przedstawienie inwestycji realizowanych przez NATO w gospodarce polskiej w związku z realizacją programu NSIP. Autorzy w swoich rozważaniach przedstawiają inwestycje już zrealizowane oraz te, których realizacja aktualnie następuje, bądź jest zamierzona na kolejne lata. W artykule wykorzystane zostaną dane dotyczące programu NSIP uzyskane od Ministerstwa Obrony Narodowej oraz publikowane na stronie internetowej NATO.

1. Program NSIP

Program powstał w 1951 roku pod nazwą Program Infrastruktury NATO. W roku 1994 jest nazwa została zmieniona na Program Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa, ze względu na to, iż celem priorytetowym było inwestowanie w poprawę bezpieczeństwa zbiorowego sojuszników, a nie jak zakładano na początku jedynie finansowanie infrastruktury. Program NSIP jest programem, w którym inwestycje rzeczowe są realizowane ze składek państw członkowskich NATO. Wydatkowaniem zgromadzonych środków zajmuje się Komitet Infrastruktury NATO, a finansowane przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane są dopiero po dokonaniu ustaleń, sporządzeniu planów i harmonogramów wykonania na ściśle określonych warunkach. Zwyczajowo, zadania programu mają postać pakietów inwestycyjnych tzw. *CP – Capability Package*, w ramach których:

- definiowane są zadania do wykonania przez dowódcę strategicznego;
- określone zostają zasoby niezbędne do realizacji postawionego celu;
- analizowane są potrzeby;
- proponowane są możliwości realizacji zidentyfikowanych potrzeb.

Jak już zostało wcześniej wspomniane, polska gospodarka przyłączyła się do Sojuszu Północnoatlantyckiego 12 marca 1999 roku, jednakże już w roku 1997 Minister Spraw Zagranicznych poinformował Sekretarza Generalnego NATO o akceptacji Polski, co do wysokości składek, które będzie wpłacać do cywilnego i wojskowego budżetu Sojuszu oraz Programu Inwestycyjnego NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP). Składka co roku płacona przez Polskę wynosi 2,3924% wspólnego budżetu. Na rok 2008 budżet ten został ustalony na poziomie 680 mln euro.

W 2002 roku decyzją Ministra Obrony Narodowej utworzony został Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego², którego przedmiotem działalności jest zarządzanie realizacją pakietów CP, dla których Rzeczpospolita Polska została wskazana jako kraj gospodarz (inwestor). Na podstawie decyzji Ministerstwa Obrony Narodowej z 2004 roku w sprawie zasad uczestniczenia resortu obrony narodowej w „Programie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bez-

¹ *Możliwości udziału polskich przedsiębiorców w Programie Inwestycyjnym NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP)*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007 – www.mg.gov.pl

² Dz. Urz. MON z 2002 roku, Nr 1, poz. 4

pieczęństwa (NSIP)³ wyznaczone zostały osoby odpowiedzialne za realizację programu NSIP:

- etap przygotowania pakietów inwestycyjnych (CP) – Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego;
- etap realizacji pakietu inwestycyjnego - Sekretarz (Podsekretarz) Stanu ds. Infrastruktury;
- etap użytkowania zrealizowanego pakietu inwestycyjnego – dowódca właściwych rodzajów sił zbrojnych.

W okresie od 1999 roku do 2007 roku ogólna wartość wydatków poniesionych na realizację programu NSIP w Polsce wyniosła 1.718,23 mln PLN, z czego 777,54 mln PLN pochodziło z budżetu NATO, a 471,80 mln PLN z budżetu MON. Ponadto w związku z uczestnictwem w Programie NSIP poniesiono wydatki, w ramach składki członkowskiej w wysokości 468,88 mln PLN. W roku 2008 wydatki inwestycyjne wyniosą 601,4 mln PLN, z czego 415,6 mln PLN stanowią środki pozyskane z budżetu NATO, a 185 mln PLN to środki Ministerstwa Obrony Narodowej. Zgodnie z „Projektem centralnego planu inwestycji budowlanych resortu obrony narodowej realizowanych w ramach NSIP na 2008 rok pozyskane środki finansowe mają zostać wydatkowane następująco⁴:

- 101,4 mln PLN – na opłacenie podatku VAT;
- 45,9 mln PLN – na współudział w finansowaniu zadań inwestycyjnych;
- 38,5 mln PLN – na tzw. wydatki okołopakietowe, czyli wydatki konieczne w związku z realizacją zadania Programu NSIP.

Wydatki na lata kolejne zostały zawarte w *Planie zamierzeń inwestycyjnych resortu obrony narodowej realizowanych w ramach NSIP na lata 2007 – 2012*, który został zatwierdzony w listopadzie 2007 roku przez Ministra Obrony Narodowej. W planie tym przedstawione zostały aktualnie zatwierdzone pakiety inwestycyjne, których realizacja będzie trwała do roku 2014. W chwili obecnej trwają również negocjacje w sprawie wprowadzenia do realizacji trzech nowych pakietów, związanych z możliwością realizacji inwestycji na polskich lotniskach. Nowe zamierzenia będą zawarte w nowej edycji planu na lata 2009 – 2018.

2. Pakiety inwestycyjne zrealizowane w ramach programu NSIP

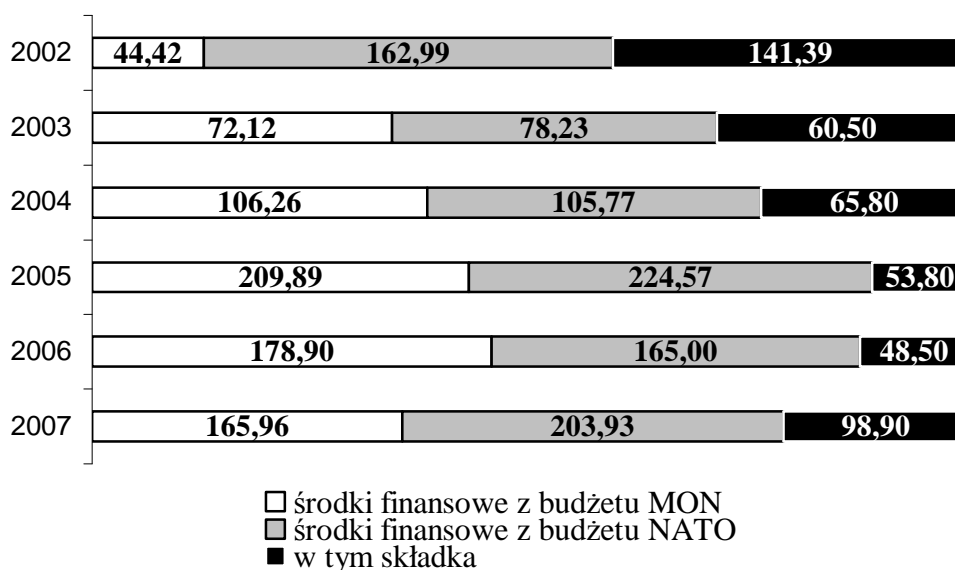
Pakiety Inwestycyjne realizowane w Polsce w ramach programu NSIP obejmują następujące kategorie infrastruktury wojskowej:

- lotniska;
- instalacje paliwowe (składy MPS);
- bazy morskie;
- systemy łączności;
- stanowiska dowodzenia obroną powietrzną;

³ Dz. Urz. MON z 2004 roku, Nr 9, poz. 100

⁴ *Realizacja inwestycji NATO w Polsce*. Informacja na posiedzenie Sejmowej Komisji Obrony Narodowej. Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa 2008 r.

- radary dalekiego zasięgu obrony powietrznej.

Rys. 1. Wydatki inwestycyjne w ramach Programu NSIP w Polsce z podziałem na źródła finansowania w latach 2002 – 2007

Źródło: *Realizacja inwestycji NATO w Polsce. Informacja na posiedzenie Sejmowej Komisji Obrony Narodowej. Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa, luty 2008 r. s. 9*

Aktualnie w gospodarce polskiej realizowane jest siedem pakietów zatwierdzonych przez Komitet Infrastruktury NATO, których wartość wynosi 3.304.000 tys. PLN. Do końca lutego 2008 roku Zakład Inwestycji NATO zrealizował roboty o wartości kosztorysowej 1.399.000 tys. PLN, czyli około 42% całości przeznaczanej kwoty. Pakiety te obejmują 95 projektów o wartości kosztorysowej 2.235.000 tys. PLN, z których do tej pory wykonano prace o wartości 1.021.000 tys. PLN, czyli 45,7%⁵.

Pakiet CP 2A0022 – „Zapewnić infrastrukturę dla sił odpowiedzi NATO”

Pakiet CP 2A0022 obejmuje 93 projekty inwestycyjne związane z modernizacją 7 baz lotniczych, tj.:

- Malbork;
- Krzesiny;
- Powidz;
- Świdwin;
- Mińsk Mazowiecki;
- Mirosławiec;
- Łask.

Ponadto przyznane środki finansowe mają również służyć modernizacji 5 składnic materiałów pędnych i smarów(MPS) w Gadeji, Cybowie, Porążynie, Puszczy Mariańskiej i Wędrzynie oraz 2 portów wojennych w Świnoujściu i Gdyni. Szacunkowa

⁵ Biuletyn nr 456/VI, Komisja Obrony Narodowej nr 11, z dnia 27. 03. 2008 r.

wartość kosztorysowa to 2.235 mln PLN do zrealizowania do końca 2008 roku. Jest to największy pakiet realizowany aktualnie w polskiej gospodarce.

Pakiet CP 5A0035 – „Zapewnić i utrzymać zdolności NATINADAS – Zintegrowany System Obrony Powietrznej NATO”

Pakiet CP 5A0035 jest drugim pakietem realizowanym wraz z NATO w Polsce i obejmuje łącznie 12 projektów o wartości 186.000 tys PLN. W ramach tego pakietu zrealizowane zostaną projekty obejmujące modernizację i budowę 4 obiektów dowodzenia i łączności systemu obrony powietrznej wraz z częścią elektroniczną. Zostały one podzielone na:

- 7 projektów w zakresie części elektronicznej;
- 5 projektów w zakresie części budowlanej.

Wspomniane powyżej obiekty dowodzenia i łączności systemu obrony powietrznej powstaną w Poznaniu, Bydgoszczy, Krakowie i Warszawie.

Pakiet CP 5A0044 – „Zapewnić i utrzymać pokrycie radarowe systemu obronnego dla krajów wstępujących”

Trzeci pakiet inwestycyjny w ramach program NSIP obejmuje łącznie 12 projektów o wartości kosztorysowej wynoszącej 439.000 tys. PLN. Podobnie jak pakiet drugi – CP 5A0035 składa się z części budowlanej i elektronicznej:

- część elektroniczna dotyczy zakupu, dostaw i montażu 6 radarów (3 z nich w całości finansowane są ze środków NATO, a 3 ze środków pochodzących z budżetu MON);
- część budowlana związana jest z budową 6 posterunków radiolokacyjnych, w całości finansowanych z budżetu NATO.

Pakiet CP 9B0401– „Zapewnić możliwość szkoleń dla Sił Połączonych”

Pakiet ten obejmuje 5 zadań dotyczących budowy Joint Force Training Center (JFTC), czyli Centrum Szkolenia Sił Połączonych w Bydgoszczy. Całość pakietu opiewa na kwotę 185.000 tys. PLN, z czego 65% prac zostało już zrealizowanych. W części budowlanej zaplanowano modernizację istniejących obiektów na potrzeby sztabu Centrum i zaplecza socjalnego oraz budowy nowych obiektów na potrzeby szkoleniowe i socjalne. Część elektroniczna obejmuje budowę wewnętrznej sieci informatycznej wraz z montażem sprzętu komputerowego oraz systemem ochrony.

Pakiet CP 5A0109– „Zapewnić podstawy zdolności Systemów Dowodzenia i Kierowania Operacjami Powietrznymi - ACCS”

Pakiet ten obejmuje realizację dwóch stanowisk dowodzenia obroną powietrzną typu ARS. Wartość kosztorysowa przedsięwzięcia to 152.000 tys. PLN, z czego do 2008 roku wykonano zaledwie 3% prac objętych tym pakietem. Całkowite finansowanie ze strony NATO nastąpi tylko dla jednego stanowiska, drugie ma być finansowane w całości ze środków narodowych.

Pakiet CP 9B3012/5A0006– „Zapewnić system łączności i kierowania z baz morskich”

Pakiet szósty obejmuje 2 projekty, które dotyczą modernizacji systemu łączności i dowodzenia okrętami wojennymi. Prace nad tym pakietem rozpoczęto w 2005 roku, a jego wartość szacunkowa według kosztorysów wynosi 108 mln PLN. Pakiet ten jest w fazie przedinwestycyjnej i aktualnie wystąpiono do Komitetu Infrastruktury NATO z wnioskiem o finansowanie. Założony podział kosztów inwestycji przewiduje 50% udziału Polski i 50% udziału NATO w finansowaniu tego pakietu.

Pakiet CP 5A0039– „Zapewnić system wstępnej łączności i informacyjnego wsparcia (CIS) dla krajów wstępujących”

Jedyny pakiet, który został w ramach programu NSIP w Polsce w całości zakończony. Dotyczył modernizacji systemu łączności pomiędzy dowódcami i sztabami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z instytucjami NATO. Jego wartość wyniosła 1.200 tys. PLN, a całość została sfinansowana ze środków pochodzących z budżetu Sojuszu Północnoatlantyckiego.

3. Konkluzje

Obecną realizację działań zadań realizowanych w ramach programu NSIP w Polsce można uznać za zadowalającą. W 2007 roku wykonano w 100% plan rzeczowy, ponadto podjęto się modernizacji infrastruktury lotniskowej w ramach pakietu pierwszego. Na lotniskach zrealizowano 14 projektów płaszczyznowych, 7 projektów kubaturowych:

- w Malborku – 5 projektów;
- w Krzesinach – 5 projektów;
- w Świdwinie – 2 projekty;
- w Łasku – 9 projektów.

Ponadto utworzono 3 stanowiska radarowe oraz rozstrzygnięto szereg przetargów krajowych i międzynarodowych na realizację projektów w ramach pakietów inwestycyjnych CP. I tak w 2007 roku odbyły się 22 przetargi, w tym 16 krajowych i 6 międzynarodowych, w wyniku których zawarto 38 umów z wykonawcami. Na rok 2008 przewidywanych jest 76 projektów, z których 36 przewidywanych jest do zakończenia pod koniec tego roku.

Największym problemem przy realizacji projektów w ramach programu NSIP były procedury autoryzacyjne wstępnych kosztorysów inwestorskich, które z uwagi na brak określonego czasu załatwiania tego typu spraw, były rozciągane w czasie. Ponadto przeszkodą są również przedłużające się procedury administracyjne związane z uzyskiwaniem stosownych pozwoleń, przedłużające się przetargi międzynarodowe oraz względy operacyjne warunkujące zmiany lokalizacji obiektu do innej miejscowości⁶. Inwestycje omawianego programu są jednak bardzo ważne dla Polski, nie tylko ze względu na możliwość wybudowania nowych obiektów czy zmodernizowania starych, ale przede wszystkim ze względu na to, iż w związku z ich realizacją, rośnie prestiż gospodarki polskiej w obrębie struktur NATO.

⁶ Realizacja inwestycji ..., op. cit., s. 11.

LITERATURA

1. Biuletyn nr 456/VI, Komisja Obrony Narodowej nr 11, z dnia 27.03.2008r
2. Dz. Urz. MON z 2002 roku, Nr 1, poz. 4
3. Dz. Urz. MON z 2004 roku, Nr 9, poz. 100
4. *Możliwości udziału polskich przedsiębiorców w Programie Inwestycyjnym NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP)*, Ministerstwo Gospodarki, 2007 – www.mg.gov.pl
5. *Realizacja inwestycji NATO w Polsce*. Informacja na posiedzenie Sejmowej Komisji Obrony Narodowej. Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa, luty 2008 r.

Artykuł recenzował: dr Andrzej MICHALUK